

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Roska Tamás Műszaki és
Természettudományi Doktori Iskola
Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

A 2021/2/VIII/2. sz. határozat mellélete

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	3
I.2. Jó gyakorlatok	4
II. A látogató bizottság értékelése	5
II.1. A Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola általános helyzetképe	5
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége	6
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	7
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	7
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	11
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	13
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	14
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	18
ESG 1.7 Információkezelés	20
ESG 1.8 Nyilvános információk	22
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	23
Látogató Bizottság	24

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskolája által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online formában lebonyolított interjúk során kapott információkra alapozva megállapítja, hogy a Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében egységes szerkezetű, és a DI folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai többnyire rendszeresek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, és iránya illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra megfelelő háttérrel biztosítanak az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola öt évre akkreditálható.

Az egyes ESG-kritériumoknak való megfelelést tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatók. Mérlegelésüket a Bizottság a doktori iskolára bízta, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

- A DI példaértékű módon épített ki, és tart fenn intézményi kapcsolathálózatot az információs technológia és a több szaktudományt is átfogó bionika tudományterületein felhasználva az érintett intézmények (PPKE, ELKH (KOKI, SZTAKI, TTK, NYTI, WIGNER/MFA), OKITI, SE, ELTE, BME) labor-, oktatói és kutatói kapacitásaiból eredő kölcsönös előnyöket. Ezzel a legkiválóbb kutatási lehetőségeket és eredményeket képes a doktori iskolába „csatornázni”.
- Ezt erősíti a DI kiszolgálásában is közreműködő vezető oktatók és kutatók egyidejű kutatóintézeti és más felsőoktatási intézményekben történő szerepvállalása, ami összességében nagyon erős tudományos háttérrel ad a doktori iskolának. Ez a felállás pozitívan hat a PPKE ITK pályázati tevékenységére is, ami hozzásegíti a doktori iskolát

ahhoz, hogy a doktori képzés és kutatás feltételeit megnyugtató színvonalon biztosítani tudja.

- A DI mind az öt programja – miközben meghirdetett témáikkal sokféle szakterületet lefednek – közös kiindulópontként a neuromorf információs technológia és a molekuláris bionika szemléleti alapjaira épít, aminek köszönhetően számos újszerű interdiszciplináris képzési tartalom és kutatási irány kibontakoztatása vált és válik lehetővé.
- A Bizottság tagjainak kivétel nélkül az volt a benyomása, hogy a DI itthoni és külföldi hallgatói egyaránt őszinte elismeréssel nyilatkoztak a DI működéséről: a képzést magas színvonalúnak tartják, elégedettek a közreműködő oktatók és adminisztratív munkatársak tevékenységével és igen nagyra értékelik a közvetlen, családias légkört.

Összességében megállapítható, hogy a DI unikális összetételű szakembergárdájának és kapcsolatrendszerének köszönhetően kiváló adottságokkal rendelkező doktori iskola, amely követendő példaként állítható mindazon doktori iskolák számára, amelyek elérendő céljaikat a multidiszciplináris megközelítés mentén fogalmazzák meg.

I.2. Jó gyakorlatok

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, és amelyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek:

- A DI a más egyetemeken/intézményeknél elvégzett kurzusok, tanulmányutak, részképzések elismerését illetően kifejezetten rugalmas, és ezeket a lehetőségeket szabályzat szintjén is rögzíti.
- Nagyon hasznos, hogy az angol nyelven írt éves doktorandusz-beszámolók nyilvánosak és széleskörben hozzáférhetőek. Ez külső érdeklődők számára is átláthatóvá teszi a DI működését.

II. A látogató bizottság értékelése

II.1. A Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola általános helyzetképe

A jelenleg Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola néven futó képzés története a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem keretein belül létrehozott Neuromorf Információs Technológia alprogrammal kezdődött. Az alprogram megvalósítására 1993 és 1999 között a BME Villamosmérnöki Tudományok Doktori Iskola keretében került sor, ez idő alatt nyolcan szereztek doktori fokozatot. 2001-től, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karának (PPKE ITK) megalakulásától az alapító dékán, Roska Tamás vezetésével folytatódott a munka a Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola keretei között, mely az alapító halála után felvette nevét.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a doktori képzés és fokozatszerzés legmagasabb szintű testülete az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT). Az EDHT bizonyos hatásköreit átadta a tudományterületi/tudományági doktori tanácsoknak, így a Multidiszciplináris Műszaki és Természettudományi Doktori és Habilitációs Tanácsnak (MMTDHT) is. Ez a grémium egyben a doktori iskola tanácsának feladatait is ellátja. Az illetékes kari vezetésnek a doktori iskola vezető testületének kinevezési ügyeiben is hatásköre van, így az MMTDHT elnök és alelnök kivételével a tanács további tagjait a dékán nevezi ki, a Kari Tanács meghallgatását követően. A DI költségvetését is a Kari Tanács állapítja meg, a DI vezetőjének véleménye alapján. Ez a szervezeti viszony bár kérdéseket vet fel a DI működésének autonómiáját illetően, de az érintett vezetőkkel folytatott interjúk során az körvonalazódott, hogy ez a fajta működési rend a doktori képzést illetően az Egyetem egészére érvényes és egységes, nem okoz működési elégtelenséget a doktori iskola szintjén, tehát annak tudományos autonómiája biztosítottnak tekinthető. A működési és döntéshozatali folyamatokban azonban egyértelműen a kari vezetés tűnik meghatározóbbnak.

A DI képzési és kutatási programját 16 törzstag irányítja. A doktori.hu adatbázis szerint az aktív hallgatók létszáma 58,5, és nyolc doktorjelölt fokozatszerzési eljárása van folyamatban. A DI eddig 235 hallgatót vett fel, ebből 81-en szereztek fokozatot.

A képzés a kezdetektől fogva multidiszciplináris jellegű: az informatikai, villamosmérnöki és a biológiai tudományok együttes művelése jellemzi. Az ennek keretében végzett kutatások célja – többek között – a kibontakozó egészségiparban felhasználható eljárások kifejlesztése.

A DI jelenleg öt programot működtet:

1. Infobionika. Érzékelő és mozgató sokprocesszoros, celluláris számítógépek, neuromorf információtechnika;
2. Kilo-processzoros chipekre épülő számítástechnika, érzékelő és mozgató analogikai számítógépek, virtuális celluláris számítógépek;
3. Az elektronikai és optikai eszközök megvalósíthatósága, molekuláris és nanotechnológiák, nanoarchitektúrák, nanobionika diagnosztikai és terápiás eszközei;
4. Humán nyelvtechnológiák, mesterséges értés, és telekommunikáció;
5. Gépjármű fedélzeti navigációs rendszerek kutatása.

A PPKE ITK mérnökinformatikus, info-bionika mérnöki és orvosi biotechnológia mesterképzési programokat futtat, továbbá nemzetközi együttműködésben Image Processing and Computer Vision MSc képzés kiszolgáltatásában vesz részt. A DI elsősorban ezen mesterképzési szakok végzett hallgatói közül vár jelentkezőket, de nyitott együttműködő partnerintézményeiben végzetek fogadására is.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, *„aki a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”*.

Egyértelműen megállapítható, hogy a Roska Tamás Műszaki és Természettudományi Doktori Iskola törzstagjai:

Cserey György, egyetemi docens,
Csikász-Nagy Attila, egyetemi tanár,
Freund Tamás, egyetemi tanár,
Friedler Ferenc, egyetemi tanár,
Gáspári Zoltán, egyetemi docens,
Kolumbán Géza, egyetemi tanár,
Kovács Mihály, egyetemi tanár,
Pongor Sándor, professor emeritus,

Prószéky Gábor, egyetemi tanár,
Rekeczky Csaba, egyetemi docens,
Szederkényi Gábor, egyetemi tanár,
Szolgay Péter, professor emeritus,
Ulbert István, egyetemi tanár,
Zarándy Ákos, egyetemi tanár,

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak.

A DI nemrégiben kinevezett vezetője, Szederkényi Gábor a rendszer- és irányításelmélet nemzetközi hírű professzora. Sok jel utal arra, hogy – a PPKE ITK vezetésének töretlen támogatása esetén, a méltán nagyhírű és nagytekintélyű elődjeinek példájára és kapcsoltrendszerére építve – képes lesz a DI szakmai kiválóságának megőrzésére, stratégiai irányvonalának naprakészen tartására, az eredményes és szakszerű működéséhez, a célok eléréséhez szükséges folyamatos munka menedzselésére és az elhatározott fejlesztések megvalósítására. Ugyanakkor a külső szemlélő számára nem megnyugtató a doktori iskola vezetőjének átlagon felüli szerepvállalása, miszerint: a PPKE egyetemi tanára, doktori iskola vezetője, a mérnökinformatikus BSc és a mérnökinformatikus MSc szakfelelőse, a BME oktatója, a Pannon Egyetem oktatója, valamint az ELKH SZTAKI tudományos tanácsadója. (Az utóbbi három szerepvállalás a doktori.hu-n is fellelhető.) Mivel ezen feladatkörök mindegyikének ellátása jelentős ráfordítás igényű, a nem kizárható túlterheltség reális kockázatokat rejt magában.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

A DI az Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karába beágyazódva működik, annak részeként definiálja szervezeti pozícióját. A kar és a DI vezetését illetően inkább a kari dominancia érvényesül: a feladat, felelősség és hatáskörök egybemosódnak, a szerepkörök nem különülnek el határozottan egymástól. Erről a Látogató Bizottság az interjúk során is meggyőződhetett.

A DI minőségbiztosítási rendszere kizárólag az intézményi minőségbiztosítási rendszer részeként definiálható, az intézményi Minőségpolitika a mérvadó a DI szintjén is, hangsúlyozva a hallgatóközpontúságot. A DI önálló minőségpolitikai nyilatkozattal nem rendelkezik.

Az intézményi gyakorlat azt mutatja, hogy egy egységes, intézményi szintű dokumentációs és szervezeti háttér áll rendelkezésre, amelyben a doktori képzésre vonatkozó minőségbiztosítási keretszabályok és -tevékenységek rögzítésre kerültek (PPKE Minőségbiztosítási Szabályzat, Egyetemi Doktori Szabályzat VII. fejezet). Az alapvető minőségbiztosítási előírásokat, a minőségbiztosítási feladatokat és szervezeti hátteret a doktori iskola szintjén a Minőségbiztosítási terv (2019. november 14.) dokumentum rögzíti. Meg kell azonban jegyezni, hogy a dokumentum címlapján szereplő dátum és az 1. oldalon szereplő dátumok (2019. november 26.) ellentmondást tükröznek a jóváhagyást illetően.

A doktori iskola részéről annak titkára – aki egyben a teljes, intézményi doktori képzés szervezéséért felelős munkatárs is – tekinthető közvetlen résztvevőnek az intézményi minőségbiztosítási szervezetben, aki gondoskodik az intézményi szintű szabályok, feladatok doktori iskola szintjére történő kommunikálásáról és többnyire annak megvalósításáról is. Az Egyetemi Doktori Szabályzat 24.§. (7) rögzíti, hogy „A doktori iskola minőségbiztosításáért a doktori iskola vezetője felel”, és részletesen felsorolásra kerülnek az ehhez kapcsolódó konkrét feladatok, amelyek közül néhányról az interjúk során a doktori iskola vezetője be is számolt, de ez nem tekinthető teljeskörűnek.

A DI Minőségbiztosítási terve – a C-SWOT elemzésként definiált szövegrészben – a DI működésével kapcsolatos erősségeket, gyengeségeket, valamint a lehetőségeket és veszélyeket kizárólag egy-egy mondat erejéig említi. Ez az elemzésnek nevezett anyag rész nem tekinthető elégségesnek ahhoz, hogy arra alapozva mérhető, életszerű minőségcélokat fogalmazzanak meg.

Ugyanakkor a DI megfogalmaz a tevékenységéhez jól illeszkedő minőségcélokat, de nem állapítható meg, hogy mi alapján tűzték ki éppen ezeket, és milyen információk szolgáltak alapul a DI jövőjének tervezéséhez.

A DI és a kari vezetéssel folytatott interjúk során ezen elemzések előkészítéséről, lebonyolításáról, valamint a DI stratégiájának, minőségcéljainak, jövőképének meghatározásáról, azoknak egymással való összehangolásáról, gyakorlati megvalósításáról nem hangzottak el konkrét és meggyőző információk. Az interjúk során a DI magabiztos működésére és működtetésére utaló válaszokat kaptunk, amit alapvetően a DI alapítóinak szakmai örökségére történő építkezés jegyében fogalmaztak meg az illetékes vezetők. Ugyanakkor a DI hazai és nemzetközi pozicionálását, stratégiai jövőképét illetően kevésbé markáns válaszokat kaptunk.

A jövőben javasolt lenne közös mederbe terelni a stratégiaalkotás és minőségfejlesztés tevékenységeit, különös tekintettel a DI szakmai és tudományos szempontból autonóm működésére. Fontos lenne továbbá ok-okozati összefüggésekre alapozva, tervezetten, tudatosan dönteni a stratégiai- és minőségcélok reális köréről, figyelemmel az előző

időszakra kitűzött célok teljesülésére, illetve nem teljesülésére, és gondoskodni a kitűzött célok megvalósulására irányuló tevékenységek folyamatos voltáról.

Szükséges lenne a vonatkozó dokumentumokban azokat a konkrét eljárásrendeket rögzíteni, és operatív szinten szabályozni, hogy a DI milyen folyamat mentén, kiknek a közreműködésével, milyen gyakorisággal hajtja végre a fentiekben említett minőségfejlesztési tevékenységeit, beleértve a dokumentációs feladatok ellátását is. Ezáltal a folyamatok a jövőben könnyebben nyomonkövethetők, értékelhetők lesznek, és az eredmények visszacsatolásának gyakorlata is határozottabban ki tud alakulni, ami egyelőre még hiányosságot mutat. Jelenleg nem azonosítható be az ESG alapelveként szolgáló PDCA folyamat valamennyi eleme, különös tekintettel az eredmények visszacsatolásának, folyamatos fejlesztésnek a követelménye, de a tervezés lépése sem tekinthető még kiforrottnak és gyakorlatiasnak.

Ez különösen érvényes a hallgatók és egyéb érdekelt felek (pl. munkaerőpiac szereplői, társintézmények, szakmai szervezetek) részéről érkező (akár pozitív, akár negatív) visszajelzéseknek, illetve a különféle elégedettségmérési eljárások eredményeinek – a működési folyamatok megfelelő pontjaihoz történő – visszacsatolására.

A minőségbiztosítási dokumentumok (pl. Minőségbiztosítási Terv, Működési Szabályzat) inkább általános, előíró jellegűek, operatív szintű szabályokat kevésbé rögzítenek. Ezekben javasoljuk frissíteni az ODT 2013. évi minőségbiztosítási ajánlásaira történő utalást, ami már nem tekinthető aktuálisnak.

Fontos, hogy a szabályozó dokumentumokban foglaltak mind a vonatkozó 387/2012 (XII.19.) kormányrendelet mind az ESG előírásaival összhangban álljanak, és a gyakorlatban történő alkalmazásuk is biztosított legyen. Erre hivatkozással korrigálni szükséges DI Működési Szabályzatának 18.§ (3) bekezdésében foglaltakat, mert nem tesz eleget a doktori rendeletben foglaltaknak: „12/A. (4) A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismételheti meg.” A jelenleg érvényben lévő szabályzat azonban ezt nem biztosítja a hallgatók számára: „Ha a vizsgázó a komplex vizsga elméleti tárgyai valamelyikére vagy mindegyikre elégtelen osztályzatot kap, e tárgy(ak)ból ugyanabban a vizsgaidőszakban, az utóvizsgára kijelölt napon utóvizsgát tehet. A komplex vizsga nem megfelelt disszertációs része utóvizsgán nem javítható.” Továbbá azt a félreérthető előírást is helyesbítenni szükséges, hogy a komplex vizsgát elégtelen osztályzattal is lehet értékelni, mivel a vizsga értékelése csak két fokozatú lehet (megfelelt/nem megfelelt). Ugyanakkor a Képzési terv dokumentumban (5. oldal) már egyértelműen ötfokozatú értékelést említenek a komplex vizsga kapcsán „A komplex vizsga elméleti részét a vizsgabizottság ötfokozatú számszerű értékeléssel zárja...”, tehát ezt a jogi anomáliát fel kell számolni.

Az interjú során elhangzottakra és az átvizsgált dokumentumokra, valamint az online tartalmakra alapozva összességében úgy ítélték meg, hogy az intézményben jelen vannak a minőségkultúra alapvető elemei, és azok formálódása, gyakorlatba történő implementálásuk folyamatban van. A minőségfejlesztési tevékenységek intézményi szinten szabályozottak, azok gyakorlati alkalmazásának kiterjesztésében, teljeskörű megvalósításában az intézményi minőségbiztosítási szervezet igyekszik hatékonyan közreműködni, ami azonban még a DI szintjén egyelőre kezdeti fázisban van. Ezen törekvések rövid és középtávú megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a doktoranduszok képviselőinek nagyobb arányú bevonása és aktív közreműködése. Ebben a folyamatban az Egyetemi Doktori Tanács és a DI hangsúlyosabb szerepvállalása javasolható, ezzel elősegítve az intézményi szintű doktori képzésre vonatkozó minőségbiztosítási követelmények és tevékenységek egységes értelmezését és kezelését, valamint a doktori iskolák egzaktabb minőségbiztosítási szervezeti hátterének megteremtését.

Fejlesztési javaslatok:

- az ESG kritériumok, és az azok alapjául szolgáló PDCA elv tudatosabb alkalmazására nagyobb figyelmet szükséges fordítani a DI működési folyamataiban;
- a DI operatív minőségbiztosítási tevékenységeinek ellátásához megfelelő szakmai háttér biztosítása, tehermentesítve a DI vezetőt, illetve a DI titkárt;
- a DI jövőképe, stratégiai törekvéseinek markánsabb és tudatosabb megfogalmazása, kommunikálása a szervezeten belül;
- a DI Minőségbiztosítási Tervének olyan operatív jellegű fejlesztése szükséges, amelyben reális minőségcélokat és azokhoz kapcsolódó indikátorokat határoznak meg, és ezek ellenőrzési és visszacsatolási mechanizmusai is szabályozottabbak;
- szakmailag megalapozottabb C-SWOT elemzést javasolt végezni, amely tevékenység ténylegesen hozzá tud járulni a DI stratégiai és minőségfejlesztési céljainak tudatosabb meghatározásához;
- a DI Működési Szabályzatának módosítása szükséges, hogy a 387/2012 (XII.19.) Korm. rendelet komplex vizsgára vonatkozó előírásainak eleget tegyen;
- szükséges, hogy a doktori képzéssel összefüggő szabályzatok koherensek legyenek (pl. Működési Szabályzat vs. Képzési terv), és az elavult információkra (ODT 2013) történő hivatkozások szűnjenek meg;
- az intézményi doktori képzés minőségfejlesztési tervezése során az ODT 2019. november 22-i ülésén elfogadott minőségcélokat és indikátorokat javasolt figyelembe venni;

- ajánlott a doktorandusz hallgatók és egyéb érdekelt felek szélesebb körű bevonása a DI működési és minőségbiztosítási tevékenységeinek fejlesztésébe.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása/folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A DI működése az oktatás és a kutatás egységére, valamint oktató-hallgató személyes kapcsolatára épül. Ennek megfelelően a doktori iskola témavezetői – a képzési terv keretei között – hallgatójuk képzési struktúráját egyedileg állítják össze. A hallgató programját minden félévben munkatervben rögzítik, amihez beszámoló tartozik. A munkatervet a programvezetőnek is jóvá kell hagynia. A beszámolót a témavezető írásban értékeli.

A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, valamint folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése az Egyetemi Doktori Szabályzat 24. § (1)–(8) bekezdése szerint szabályozott. Az ezekben előírtak teljesüléséért a doktori iskola vezetője felel.

A kialakított keretek között a képzési terv kialakításában az érintett hallgatók értelemszerűen közvetlenül részt vesznek. A külső érdekeltek közreműködése áttételes, tipikusan azáltal valósul meg, hogy a törzstagok, tanácsstagok és a témavezetők egy része egyidejűleg a doktori iskolával együttműködő kutatóintézetek valamelyikének munkatársa, illetve ipari háttérrel is rendelkezik.

A DI képzési terve az első négy szemeszterre előírt 120 kredit megosztását 20 oktatási/tudományszervezési, 40 tanulmányi és 60 kutatási kredit arányban ajánlja, a második négy szemeszterre pedig 60 kutatási és 60 disszertációs kredit ajánlott. A témavezető ezen keretek között javasol órarendi képzést, felügyelt önálló munkát és külső kurzusokat. Az első négy szemeszter tanulmányi kreditjei alapvetően a komplex vizsgára készítik fel a hallgatókat.

Mivel a doktori iskola hallgatóinak többsége eltérő előtanulmányokat folytatott, ezért indokolt a tárgyválasztás és a tanulmányi kreditek személyre szabottsága.

Az egyes programokhoz 1-3 főtárgy és tipikusan választható melléktárgyak tartoznak. Ezek egy része a programok fókuszpontjai következtében átfedőek: ugyanaz a tárgy több program hallgatója által is választható. A tárgyválaszték – a hallgatók egy része szerint – kicsit szűkös, de cserébe nagyon rugalmasan elismerik a más intézményekben elvégzett kurzusokat. A témavezető jogosult MSc szintű kurzusokat is előírni, amennyiben azt a programvezető jóváhagyja. Kötelezően előírt tárgy a négy félév mindegyikében meghirdetett Irányított kutatás, és a négy félév során két alkalommal szabadon választható Publikáció előmunkálatok és Publikáció című tárgy.

A DI képzési terve a tárgyfelvétel további vonatkozásait, a doktoranduszok munkájának tartalmát és mindezek kredit-hozzárendelését az alábbiak szerint specifikálja:

„A tantárgyválasztékban az alapozó tárgyak és szeminárium-sorozatok viszonylagos állandósága mellett folyamatosan biztosított az új tárgyak megjelenése. E mellett lehetőség van a felügyelt önálló tanulással folytatott tárgyfelvételre. A doktoranduszok munkájának része a vizsgáztatás, a félévente kötelező progress report jellegű írásos beszámoló készítése és az év végi előadással egybekötött beszámoló és a kutatómunka kiértékelése.”

„A kutatási kreditek döntő részét az 'Irányított kutatás' 4 féléven át húzódó teljesítése tölti ki – ez magában foglalja a Témavezetővel folyó rendszeres konzultációt, amely tükröződik a félévről félévre elkészülő munkateremben és beszámolóban is, továbbá itt számítható be a nemzetközi konferencián idegen nyelven tartott előadás, summerschool, workshop-részvétel, amennyiben azt a Témavezető a disszertáció előkészületeként ismeri el.”

A DI az informatikai, a villamosmérnöki és a biológiai tudományágakat műveli. A kiírt témák túlnyomó többségénél tetten érhető ezen tudományágak egyfajta szimbiózisa, ami egyébként a PPKE ITK képzési programjainak sajátja.

A doktori iskola működésével kapcsolatos észrevételek, javaslatok elsődleges fóruma a komplex vizsga, amelyre a témavezetők meghívást kapnak. Hasonló lehetőséget kínál az évente megrendezett doktoranduszi konferencia (beszámoló) és témavezetői fórum is.

A képzési programok részének tekinthetők azok a tevékenységek is, amelyek a DI nemzetközi kapcsolatrendszeréhez köthetően képzési elemeket is tartalmaznak. Ilyenek a külföldi professzorok kurzusai, ill. a kettős diplomát/fokozatot eredményező együttműködések. Ezekkel kapcsolatban a megismert dokumentumok alapján a Bizottság tagjaiban az kép alakult ki, hogy mintha az utóbbi években ezek a tevékenységek kisebb prioritást kaptak volna vagy legalábbis ezek dokumentálása, honlapi megjelenítése (pl. bourdeaux-i double degree program) még váratna magára.

Ajánlások:

- A doktori iskolában folyó szakmai tevékenység folyamatainak áttekintését segítené, ha a képzési terv arra is kitérne, hogy az ott felsorolt 5 program és a 8 tématerület hogyan viszonyulnak egymáshoz, valamint arra is, hogy képzési terv követelményei az egyes programokon belül hogyan értelmezendők.
- A komplex vizsga elméleti részének külső szemlélő által történő megítélhetősége érdekében kívánatos lenne a doktori képzés keretében meghirdetett tárgyak tematikájának és követelmény-rendszerének a jelenleginél részletesebb dokumentálása, valamint – ahol ez eddig nem valósult meg – az előadások anyagainak hozzáférhetővé tétele.

- Az egy kreditért végzendő munkamennyiség nem lehatárolt, azaz bizonytalan, szubjektív a kreditek tényleges odaítélése, amit javasolt lenne konkrétan definiálni. A mesterképzések felvehető tantárgyainak arányát, mértékét is érdemes lenne szabályozott módon kezelni a képzés tervezése során.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A DI alapítása óta nagyon sok mindenben jutott előre és sokat fejlődött. Az önértékelés és az online látogatás tapasztalatai alapján egy olyan képzőhely, ahol a doktoranduszok szeretnek tanulni. Kiemelték a hallgatók a doktori iskolában az erős összetartást.

A DI figyelembe veszi a hallgatók és szükségleteik sokféleségét. Rugalmas tanulási útvonalakat tesz lehetővé számukra, ami kifejezetten előnyös azoknak, akik a képzés mellett dolgoznak, ill. dolgozni kényszerülnek. Az akkreditációs látogatást megelőzően a Bizottság megkapta az egyes kutatócsoportok, laboratóriumok bemutatkozó anyagait online videó formájában, amelyből nagyon sok és hasznos információt leszűrhetett. Ezekből kiderült, hogy vannak ugyan hallgatókat is bevonó projektek, de egyes doktorandusz hallgatók véleménye szerint ezek kínálata szűkös. Ezzel együtt kutatási témák hozzáférhetőek a PhD hallgatók számára, amelyekhez akár már mester szakos hallgatóként is csatlakozhatnak. A doktori képzés gyakran a tudományos diákkörben megkezdett kutatói életpálya folytatása. Fontos pozitív jellemzője a doktori iskolának, hogy rugalmasan használ többféle pedagógiai módszert, mint például a laboratóriumi gyakorlatok és kísérletek megvalósítása. A hallgatók pozitív példaként említették az online látogatás során, hogy volt olyan órájuk, ahol egymásnak prezentálták a kutatási eredményeiket és azokról végül beszámolókat kellett írniuk. Egy ilyen óratartrási modell a hallgatók tudományos ismeretei mellett előadói képességeiket is hatékonyan fejleszti. A képzési programba beépül a PhD hallgatók oktatási készségeinek fejlesztése is.

A hallgatói fórumon részt vevő magyar és a külföldi hallgatók valamennyien pozitív véleménnyel voltak az oktatókról és teljes mértékben elfogadhatónak találták a hozzájuk való viszonyulást. Ezt a megállapítást a Bizottság részére átadott hallgatói kérdőívekből is ki lehetett olvasni.

Az online látogatás során szerzett tapasztalatok és a hallgatói kérdőívek alapján egyértelmű, hogy az esetlegesen felmerülő panaszokat a DI hallgatóbarát módon kezeli. A DI működésének hatékonyságát segíti a 2020. szeptemberében alakult Doktorandusz Önkormányzat munkája is.

A doktoranduszoknak a PhD képzés ideje alatt az órarendbe beépített, a témavezetők által segített és értékelt oktatási feladatokat is el kell látniuk. A teljes képzési idő alatt 16 óra kötelező, ezt a doktoranduszok egy része sokallja.

Az online beszélgetés során a doktorandusz/témavezető arány kérdésére az oktatói és hallgatói blokkban tértünk ki. A Doktori Iskolának (a doktori.hu adatbázisa szerint) 58.5 aktív hallgatója van és 45 olyan oktatója, aki témakiíró/témavezető lehet, de jelenleg 32 fő vesz részt a témavezetésben. A doktori.hu adatai alapján a legtöbb hallgatóval rendelkező témavezető 6,5 hallgatót konzultál. Noha az egy témavezetőre jutó doktoranduszok számra nézve nem határoztak meg felső korlátot, az ilyen nagy szám előfordulása számos (minőségi, DI-n belüli elosztási és a fiatalabb témavezetők helyzetbe hozására vonatkozó) aggályt támaszthat.

Ajánlások

- A Doktorandusz Önkormányzat létrejöttével célszerű lenne áttekinteni a panaszkezelési eljárások jelenlegi rendszerét.
- A doktoranduszok igénylik, hogy a jelenleginél több projektben vehessenek részt. Javasoljuk, hogy a DI több pályázatba kapcsolódjon be és tegye lehetővé, hogy azokban a PhD hallgatók is szerepet vállalhassanak.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A felvételi eljárás menetét és az értékelési rendszert a Működési Szabályzat írja le, minden részletre kitérve. A felvételi követelmények közé tartozik angol nyelvből B2 szintű komplex, illetve azzal egyenértékű államilag elismert nyelvvizsga. A felvételtől és a finanszírozás formájáról a Multidiszciplináris Műszaki és Természettudományi Doktori és Habilitációs Tanács dönt. A Működési Szabályzat azt is rögzíti, hogy az állami ösztöndíjas és az önköltséges képzésre jelentkezőkre ugyanazok a követelmények és feltételek vonatkoznak. Az önköltség összege nem érhető el a honlapon. Ezt kivéve a legfontosabb információkat a képzés iránt érdeklődő megtalálja, az általános tájékoztatótól kezdve a felvételi értékelő lapig.

A hallgatói előrehaladás nyomon követésének állomásai:

- hallgatók féléves beszámolója
- éves minikonferencia
- komplex vizsga
- műhelyvita

Az éves beszámoló írásbeli és szóbeli részből áll. A szóbeli rész – az ún. minikonferencia – nyilvános, meghívót kap rá a DI összes oktatója és hallgatója. Az éves beszámolókról kiadvány

készül, ami a DI honlapjára is felkerül. A kiadványokban szereplő beszámolók mind formailag, mind tartalmilag kimondottan igényesek.

A képzési terv szerint a komplex vizsga tárgyai „a tanulmányi kredittel teljesített tantárgyak, amelyek kötelezően előírt és szabadon választható formában meghirdetett csoportokat alkotnak, programonkénti bontásban a képzési terv részei”. A képzési tervben szerepel továbbá, hogy „A komplex vizsga elméleti részét a vizsgabizottság ötfokozatú számszerű értékeléssel zárja, ennek értéke beszámít a doktori fokozat minősítésének végleges kialakításába.”, illetve, hogy a sikertelen disszertációs rész nem ismételtető meg. Utóbbi két szabály ellentmond a jogszabályoknak, ezért feltétlen javítani kell őket. (A komplex vizsga értékelése a jogszabály szerint kétfokozatú: megfelelt vagy nem megfelelt. A fokozatszerzési eljárás a komplex vizsga sikeres letétele után, az ötödik félévre történő beiratkozással kezdődik, tehát a komplex vizsga nem a fokozatszerzési eljárás része.) A hatályos jogszabályokkal összhangban továbbá egyértelművé kell tenni, hogy a vizsgabizottság tagjainak legalább egyharmada semmilyen módon nem állhat foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az egyetemmel, törölve a „vagy nem az adott doktori iskola oktatója” kitétel. Ez az Egyetemi Doktori Szabályzat 11. § (12) pontjára vonatkozik.

A házi védés kötelező, a vitáról jegyzőkönyv és jelenléti ív készül. A házi védésen a DI legalább két törzstagjának vagy az MMTDHT tagjának jelen kell lennie. Az eseményre meghívót kap a DI összes oktatója és doktorandusza és a DI fokozatot szerzettjei.

A doktori védés folyamatát az Egyetemi Doktori Szabályzat ismerteti. A DI Működési Szabályzata rögzíti, hogy az oklevél minősítése háromfokozatú.

Mivel a DI saját kurzuskínálata korlátozott, a kreditelismerésre többféle lehetőség van. A Bionika programban résztvevők külön kérelem nélkül is felvehetik az idegtudományi melléktárgyakat a Semmelweis Egyetem doktori kurzusai közül. Egyéb esetekben, a más doktori iskolákban – beleértve a külföldi egyetemeket is – teljesített tárgyak elismertethetők, a témavezető és az MMTDHT jóváhagyásával. A Működési Szabályzat értelmében a doktoranduszok külföldi részképzésben aktív hallgatói jogviszony mellett is, tanulmányokban beszámító külföldi tanulmányúton pedig akár passzív hallgatói jogviszony mellett is részt vehetnek.

Az egyéni felkészülőkre vonatkozó szabályokat a Működési Szabályzat tartalmazza. Az ő esetükben a minimális publikációs követelményeket a kérelem beadása előtti utolsó öt évben kell teljesíteni.

A DI a doktori tudományos fokozat odaítélésének publikációs követelményeként egységesen (minden programra) két elfogadott SCI-s (Science Citation Index) folyóirat cikket ír elő. Ezt a feltételt (a minőségbiztosítás jegyében) célszerűnek látszik egyrészt (nem számszakilag,

hanem minőségileg) pontosabban definiálni, másrészt figyelembe venni az egyes programok eltérő publikációs követelményeit.

Ajánlások

- A folyóiratokra nézve célszerű előírni a minimális impakt faktort, és a teljes publikációs tevékenységre vonatkoztatott összesített impakt faktort (amelyeket a fokozatszerzésnél figyelembe vesznek).
- Az érintett doktorandusz a megkívánt két publikáció legalább egyikében legyen az első szerző.
- Mivel a DI 5 programjához kapcsolódóan a publikálás lehetőségei jelentősen eltérhetnek, célszerű lehet a követelmények programokra lebontott pontosítása.

ESG 1.5 Oktatók

Az önértékelésben foglaltak szerint a doktori iskolának jelenleg 42 témakiírója és 32 aktív témavezetője van. Ezek a létszámok eddig megfelelőnek bizonyultak a doktori iskola 73 aktív hallgatójának (akik közül 14 fő fokozatszerzési eljárása folyamatban van) tudományos irányításához. A DI honlapján fellelhető adatok alapján nem látható probléma a doktorandusz-témavezető arányt illetően.

A DI PhD-témavezetője az lehet, akinek van releváns tudományágban legalább PhD fokozata, és eddigi tudományos publikációs teljesítménye eléri a doktori iskola PhD fokozatszerzési minimumkövetelményeinek kétszeresét, ezen kívül az utóbbi öt évben elért tudományos (publikációs) eredményei megfelelnek a PhD-fokozatszerzési követelményeknek. A témavezetőktől elvárják, hogy mutassanak példát a kutatói munkában és eredményeik folyamatos publikálásában.

A doktori iskolában oktatók és a témavezetők kiválasztásának legfontosabb szempontja az eddigi (és ezen belül különösen a legutóbbi 5 év) tudományos teljesítménye, az ehhez kapcsolódó nemzetközi publikációk minősége és mennyisége, ahol kiemelten fontosak a fiatal kollégákkal (tanítványokkal) közös publikációk. A már végzett PhD hallgatókkal rendelkező oktatóknál emellett fő szempont a korábbi PhD-témavezetési munka eredményessége. A PhD-témavezetésbe újonnan bevont fiatalabb kollégák esetén ehelyett a mesterképzési, ill. TDK témavezetés eredményeit veszik figyelembe.

A PPKE ITK vezetése a kutatási és tudományos témavezetési munka értékelésére pontrendszerrel alkalmaz. Az oktatókkal szemben elvárás a legfrissebb kutatási eredmények beépítése a tantervekbe új tárgyak bevezetésével.

További értékelési szempontok: aktuális kutatási tevékenység illeszkedése a doktori iskola fő irányaihoz; a tudományos tevékenység hazai és nemzetközi visszhangja (citációk, díjak); habilitáció és/vagy MTA doktora cím megléte; tudományos pályázatok elnyerésében, megvalósításában mutatott aktivitás és forrásvonzó képesség; nemzetközi konferenciákon való részvétel – különösen meghívott előadóként; tehetséggondozásban való részvétel; tudománynépszerűsítésben való részvétel; valamint az oktatói munka hallgatói véleményezésének eredményei.

A doktori iskola vezetése a doktori.hu és az MTMT adatbázisokon keresztül legalább évente áttekinti az oktatók tudományos tevékenységét.

A doktori témavezetést a PPKE ITK a kötelező oktatói óraterhelésbe kontaktóráként beszámítja, amely így anyagi támogatást is jelent. Ennek megfelelően a doktori iskola elvárja a témavezetőktől a legalább heti gyakoriságú rendszeres konzultációt a doktoranduszokkal. A bizonyítottan eredményes doktori témavezetést a PPKE ITK hangsúlyosan beszámítja az oktatói-kutatói kiválósági ösztöndíjak odaítélésénél, ill. az évente kiadott mentori kategóriájú (tanítványokkal közös színvonalas folyóiratcikkekért adott) publikációs díjak adományozásánál.

A PPKE ITK dedikált forrásai PhD fokozattal már rendelkező tapasztalt kutatók esetén témavezetői tevékenységet is támogatnak. Ezáltal a témavezetők a közvetlen támogatás mellett dologi (tipikusan eszköz-) és utazási támogatásban is részesülhetnek.

A DI önértékelése szerint a tevékenységéhez köthető publikációszám megfelelő (nagyságrendben 100 db/év), és elfogadható, ha a teljes hallgatói létszámra (~70) vonatkoztatjuk. Elgondolkodtató azonban, hogy egyrészt a tényleges publikációszám ennél szignifikánsan kisebb, ha a publikációk számát a szerzők teljes munkaidejének a PPKE doktori iskolájára eső (szerződéssel dokumentált) részére normáljuk (a DI által a Bizottságnak megküldött adatok alapján), másrészt az utóbbi években ez a mutató határozottan csökkent (lásd a DI publikációs listáját). Megfontolandó olyan érdekeltségi rendszer alkalmazása, amely révén növekszik az intézményhez köthető oktatók/kutatók szerzőségi részesedése, és eközben a közlemények magas IF értékű folyóiratokban jelennek meg.

Az oktatók eminens feladata a külföldi intézményekkel való kapcsolattartás ill. együttműködés. Ennek egyik, a DI szempontjából igen fontos lecsapódása a külföldön szerzett doktori diplomák honosítása, amelynek nem elhanyagolható a nemzetpolitikai haszna sem. Mivel a Bizottság tapasztalata azt mutatta, hogy e tekintetben a DI még kihívásokkal küzd, megfontolásra ajánlható annak vizsgálata, hogyan lehet a DI kiterjedt hazai és külföldi kapcsolatrendszerére alapozva a honosított doktori diplomák számát emelni.

A DI korfáját tekintve indokolt az utánpótlásról való gondoskodás még hangsúlyosabbá tétele.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A DI működésében a tanulástámogatás és a hallgatói szolgáltatások szerepe egyre erősebb. Az önértékelés alapján a DI együttműködései hazai és külföldi egyetemekkel sikeresek és a hallgatók szempontjából is eredményesek, mivel ezek keretében olyan kutatásokba tudnak becsatlakozni, amelyek az előrehaladásukat nagymértékben segítik. Ez a hallgatói lemorzsolódás megelőzésében fontos szempont.

Az önértékelés alapján és az online látogatás során meggyőződhattünk arról, hogy a legfontosabb könyvtári szolgáltatások elérhetőek a doktoranduszok számára. A mintegy 6000 könyvnyi állomány kimagaslónak mondható. Biztosított a könyvtárosi támogatás és a legfontosabb adatbázisok elérhetősége is. Fontos továbbá, hogy a könyvtári állomány bővítése során, például adatbázisok és könyvbeszerzések alkalmával az illetékesek a doktoranduszok szükségleteit és igényeit is szem előtt tartják.

A Kar dékánhelyettesétől megtudtuk, hogy a hallgatók pozitív véleménnyel vannak a könyvtári szolgáltatásokról. Fontos kiemelni, hogy azoknak a hallgatóknak, akik otthon tartózkodnak távoli elérést biztosít az Egyetem, VPN rendszeren keresztül. Szakkönyvek beszerzését a PhD hallgatók részére biztosítja a DI költségvetése felmerülő igények szerint. A könyvtár képviselője negatívként említette azonban, hogy a beszerzések „sebessége” kifogásolható a közbeszerzések miatt. A könyvtárvezető elmondta, hogy mind a hazai, mind pedig a külföldi hallgatóknak segítenek az MTMT kezelésében.

Az online látogatás során elhangzott, hogy a könyvtár biztosítja a komplex vizsga sikeres teljesítéséhez szükséges szakirodalmakat.

A témavezetők doktoranduszaik közleményein online elérhető programok segítségével plágiumvizsgálatot is végeznek.

A beszélgetés folyamán biztosítottak bennünket, hogy a kutatásokhoz szükséges laboratóriumi kiértékelő programok és adatbázisok licenszei rendelkezésre állnak, illetve ezek beszerzése a DI költségvetéséből és egyéb költségvetési keretkből megoldható.

A rendelkezésre álló költségvetési források lehetővé teszik továbbá a PhD hallgatók számára évente legalább egy konferencia részvételi díjának, valamint publikációik költségeinek fedezését. A doktoranduszok előszeretettel vesznek részt olyan konferenciákon, amelyek témaköre kapcsolódik kutatásaikhoz. Az ilyen rendezvényeken nemcsak az ismeretek bővítésére van lehetőség, hanem kapcsolatépítésre is. Tekintettel arra, hogy a

doktoranduszok kutatási témái egyediek, szakmai és tudományos képzésükben a konferenciák látogatásának nagy szerepe van.

A DI a hallgatóknak nyújtott szolgáltatásokkal jelentős mértékben hozzájárul a hallgatók előmeneteléhez.

A hallgatók által kitöltött kérdőívekben többek részéről felmerült a – szerintük – magas óratartási kötelezettség csökkentése annak érdekében, hogy a kutatásokra több időt fordíthassanak és ezáltal a fokozatszerzés eredményessége javuljon. Ugyancsak megfontolandó lehet a jelenleginél nagyobb arányú részvétel külföldi részképzésekben, és ezzel a hallgatói mobilitás támogatása, amennyiben a hallgató erre nyitottságot mutat. Ezen kívül felmerült a publikációs elvárásoknak való megfelelés segítése a DI részéről. Ez számos módon megvalósulhat, mint például módszertani kurzusok szervezésével, illetve a módszertani oktatás erősítésével.

Az Egyetemnek van egy Nemzetközi Osztálya, ahol a külföldi diákokkal foglalkoznak. Emellett a DI titkársága minden héten szerdán e-mail-ben kiküldi a hallgatóknak, témavezetőknek az Őket érintő legfontosabb híreket, teendőket, úgynevezett „Szerdai levél” keretében, amely magyar és angol nyelven egyaránt elérhető.

A DI vezetője elmondta, hogy a hallgatóik számára biztosítani tudják a nyelvi lektorálást. Emellett a hallgatóknak igyekeznek minden olyan feltételt megadni, amivel megkönnyíthetik a kutatást, mint például laptopok, adatbázisok, licenzek beszerzése, amelyet többnyire pályázati forrásokból tudnak megvalósítani.

Ugyanakkor megfontolásra ajánljuk a közelmúltban megalakult Doktorandusz Önkormányzat tevékenységének megerősítését a DI működését érintő kérdésekben. Ennek eszköze lehetne a kapcsolatfelvétel nagyobb tapasztalattal rendelkező egyetemekkel, ahonnan az ott kialakult jó gyakorlatokat át lehetne venni. Véleményünk szerint ezáltal a DI hallgatóinak több lehetősége lenne elképzeléseik megvalósítására.

A doktoranduszok szakmai felkészítése – a hallgatói fórumon feltett kérdésekre adott válaszok alapján – megfelelő. A jelölteknek lehetőségük van mester szakos tárgyak felvételével ismereteik bővítésére, amennyiben van lemaradásuk. Példaként elhangzott: „Egy biológusnak a matematika tárgy szélesebb körű megismerése”. A hallgatói fórumon az is elhangzott, hogy a témavezetők visszajelzést adnak a hallgatók munkájáról.

A DI programjának interdiszciplináris jellegéből adódóan vannak olyan tudományterületek, amelyeken a partnerintézményeknél (KOKI, SZTAKI, SE, BME stb.) már meglévő magas szintű laborhátteret hasznosítják, más területeken pedig igyekeznek a PPKE-n meglévő infrastruktúrát (lásd pl. a kétfoton mikroszkópiát, mikroáramlási cellákat stb.) igénybe venni.

Ez méltánylandó stratégia az infrastruktúra fejlesztésében a felesleges párhuzamosságok elkerülésére.

Ajánlások

- A fokozatszerzési arány javítása érdekében megfontolandó a doktoranduszok oktatási kötelezettségének, ill. annak mértékének újragondolása.
- Megfontolandó a Doktorandusz Önkormányzat működésének támogatása és fejlesztése.
- A DI vezetőségének nagyobb hangsúlyt érdemes fordítania a belső laborhátter infrastruktúrájának fejlesztésére, mert ellenkező esetben kiteszi magát annak a veszélynek, hogy a számos (sok szempontból konkurens) partnerintézményével kialakított kapacitás-megosztás a PPKE számára a jövőben esetleg kedvezőtlenül alakul. A tudományos partner-kapcsolatok kiépítése és ápolása mellett törekedjenek a „saját lábon állás” stratégiájának kialakítására is.
- A műszerezettségnek a DI helyén való fejlesztése a hallgatói kötődést tovább erősítheti. Óvakodjanak attól, hogy a tudomány területén üdvözlendő interdiszciplinaritás még véletlenül sem fenyegethesse a PPKE intézményét a képzés és a laborkapacitás fokozatos „kiszerveződésének” lehetőségével.

ESG 1.7 Információkezelés

Az ESG ezen szakasza arra vonatkozó megállapításokat tartalmaz, hogy a DI miként gondoskodik a döntéshozatali folyamatokat megalapozó adatok gyűjtéséről, elemzéséről, azoknak a képzési programok fejlesztésében és egyéb tevékenységeik irányításában történő felhasználásáról.

Az intézményben számos csatornán keresztül történik az adatok gyűjtése és feldolgozása, amelyet a PPKE Központi Stratégiai, Minőség- és Projektfejlesztési Osztálya koordinál.

Az EDSZ 24.§ (7) bekezdése rögzíti azokat az adatgyűjtési és -elemzési feladatokat, amelyek a DI vezető hatáskörébe utaltak. Kiemelendő, hogy a DI vezető *„évente értékeli a doktori képzés működését és tapasztalatait, a statisztikai adatok elemzésén túl, a doktoranduszok, valamint fokozatot szerzettek véleményének kérdőíves lekérdezésére is kiterjedően”*. Ezt az interjú során a DI vezető megerősítette.

Mindezt alátámasztja, hogy valamennyi doktori iskolát érintően egy szolgáltatáselégedettség mérést folytatnak intézményi szinten (legutóbb 2019. évben), megszólítva a frissen beiratkozott, a képzésben résztvevő, valamint a már fokozatot szerzett hallgatókat (N=31 fő). A felmérés kumulált eredményei egy önálló ábrakötetben kerülnek közlésre, amelyet a DI honlapján érhetnek el az érdeklődők. Az interjúk során azonban nem volt beazonosítható

ezen adatok alapján történő bárminemű intézkedés, de sem a C-SWOT elemzés, sem a minőségcélok között nem voltak olyan elemek, amelyek ezen felmérések eredményeire reagáltak volna (tananyag hasznosíthatósága, kurzuskínálat bővítése, szakmai kapcsolatépítési lehetőség, külföldön végzett tanulmányok, kutatások hiánya (79%!) stb.). Pedig ezen válaszok alapján elég egzakt fejlesztési célok és indikátorok lennének megfogalmazhatók.

A hallgatói nyomonkövetés rendszereként az intézményben is a Neptun rendszert alkalmazzák, amely rendszer az alapvetői hallgatói adatforrást biztosítja a különféle elemzések elkészítéséhez (alapvető teljesítménymutatók; a hallgatók összetétele; a hallgatók előrehaladása, eredményességi és lemorzsolódási rátáik stb.).

A DI Minőségbiztosítási terve rögzíti a PPKE ITK fokozatot szerzett hallgatóinak főbb mutatóit a 2005-2019 időszakra vonatkozóan (akadémiai, szakmai karrier; hazai/külföldi bontásban; egyéb karrier, azaz szakmán kívül elhelyezkedők stb.). E dokumentum tartalmazza a DI tevékenységének eredményeként 2009-2019 között született, az MTMT - ODT adatbázisokban fellelhető publikációk számát.

Az adatközlést nem egészíti ki elemzés vagy értékelés, így ezek alapján nem ismerhető meg az intézmény ezen eredményekkel kapcsolatos álláspontja.

A PPKE ITK vezetése 2019-ben minőségbiztosítási megfontolásokból új pontrendszert vezetett be a kutatási és tudományos témavezetési munka értékelésére, ami nagyban segíti a tagok önértékelését. Ezen értékelés egyelőre még csak pilot rendszerben zajlott, messzemenő következtetések levonására nem alkalmas, de a jövő tekintetében előremutatónak és hasznosnak ítéltető ez a kezdeményezés.

A hallgatókkal folytatott interjúkból kiderült, hogy intézményi szintű az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezés (OMHV), amely Neptunon keresztül kérdőíves felmérés keretében zajlik szemeszterenként. Az OMHV eredmények kiértékelésére, nyomonkövetésére, az eredmények alapján történő intézkedésekre vonatkozóan a Bizottság nem kapott egzakt válaszokat az interjú partnerektől. Az oktatókkal folytatott interjúkból azonban az kirajzolódott, hogy egyedi szinten, szóban kérnek és kapnak visszajelzést hallgatóiktól, de van, aki figyelemmel kíséri a kérdőíves válaszokat is.

Megállapítható, hogy az intézményben az adatgyűjtés rendszeres, azonban a DI szintjén a stratégiaalkotás, a minőségfejlesztési célok és indikátorok rendszerének formálódása még jelenleg is tart, ezért úgy ítéltető meg, hogy a rendelkezésre álló adatok nem teljes köre tud érvényre jutni a döntéshozatali folyamatokban. Ennek kiküszöbölése érdekében olyan minőségcélokat, és az indikátorok körének olyan meghatározása szükséges, amelyhez mind

a C-SWOT elemzés, mind a különféle mérési eljárások eredményei jó kiindulási alapot tudnak biztosítani.

A DI-n belül az információátadást a szokásos intézményi formális belső csatornák (email, intranet stb.) mellett jellemzően a DI titkárán keresztül informális adatközlés jellemzi. Az oktatók-hallgatók között zajló kommunikációt a hallgatók megfelelőnek, kifejezetten hallgatóbarátnak és közvetlennek ítélték meg.

Összeségében kijelenthető, hogy az adat- és információgyűjtési és -elemzési folyamatok a belső minőségbiztosítási rendszer részeinek tekinthetők, de azok strukturálása még megoldandó feladatként áll a DI előtt. A DI információ elemzésre, értékelésre és visszacsatolásra irányuló tevékenysége még nem tekinthető teljeskörűnek, valamint a doktoranduszok, oktatók és egyéb érdekelt felek bevonására is nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni a jövőben.

Fejlesztési javaslatok:

- Az intézmény által újragondolt és definiált stratégiai- és minőségcélok mentén, strukturált keretek között történő adatgyűjtési és értékelési eljárások alkalmazása javasolt a döntéselőkészítési és döntéshozatali folyamatokban.
- A minőségcélokhoz kapcsolódó indikátorok körének pontosítása, azok folyamatos figyelemmel kísérése, értékelése és utánkövetése javasolt.
- A kutatási és tudományos témavezetési munka értékelésére vonatkozó kezdeményezés további folytatása javasolt a rendelkezésre álló pilot mérés eredményeit felhasználva.
- A Minőségbiztosítási tervben közölt adatok rendszeres elemzése, értékelése, nyomonkövetése és aktualizálása szükséges.
- A „Doktori Iskolák Felmérés – szolgáltatáselégedettség” mérés eredményeinek becsatornázása javasolt a stratégiaalkotási, minőségfejlesztési tevékenységekbe. Lehetőség szerint DI szintjére lebontva is érdemes lenne ilyen, vagy ehhez hasonló mérést végezni.
- A tényeken alapuló döntéshozatal érdekében a DI menedzsmentben a tudatosabb adatgyűjtés és -kezelés körülményeinek megteremtése lenne kívánatos.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI honlapja a kari struktúrába van beágyazva, önálló honlapja nincsen. A kari honlapon belül az Oktatás/Doktori iskola menüpont alatt kapott helyet minden, a DI-re vonatkozó

tartalom. Az információk nagyon jól áttekinthetők, és minden lényeges adat megtalálható (kivéve az önköltség összegét). Bemutatásra kerülnek a doktori programok, törzstagok, témavezetők és témakiírások is. A Doktori Iroda vezetőjének elérhetősége szintén fel van tüntetve.

Nagyon hasznos, hogy a felvételig vonatkozó tudnivalók külön menüpont alá kerültek.

Elhelyezkedési statisztika ugyan nincs az itt végzettekről, de külön menüpont alatt, évenkénti bontásban szerepelnek, értekezésük és téziseik elérhetőségével.

Pozitívumként említendő, hogy a 2019-es PhD-alumni találkozóról készült kétnyelvű beszámoló is megtalálható a honlapon. Formájában, tartalmában ugyanolyan igényes, mint az éves beszámolók.

A doktori képzésre vonatkozó szabályzatok könnyen elérhetőek. A Képzési terv áttekinthetőségét segítené egy tartalomjegyzék beillesztése és a fejezetekre/paragrafusokra való tagolás. A dokumentum egy része önértékelési beszámolóhoz hasonlít, ami nem feltétlen hasznos.

Angol nyelvre váltva a Kar főoldalára kerül a látogató. A DI angol nyelvű honlapjára ugyanaz az elérési út vezet, mint a magyar nyelvűn. Az oldal felépítése a magyar nyelvűével azonos, ugyanakkor a tartalom kicsit szegényesebb; kevesebb menüpont és információ található meg. A Regulations menüpont alatt szerepel az Egyetemi Doktori Szabályzat és a DI Működési Szabályzatának angol verziója is.

A megkérdezett doktoranduszok – mind a magyarok, mind a külföldiek –, egyöntetűen pozitívan nyilatkoztak az információáramlásról. A Doktori Iroda vezetője heti rendszerességgel küld hírlevelet a fontos határidőkről, tudnivalókról. Kiemelték továbbá, hogy a fontosabb eseményekről még külön emlékeztetőt is kapnak. A kurzusokkal kapcsolatos információk a Neptun-rendszerből érkeznek. Ezen kívül az egyetem belső rendszerében külön aloldala van a DI-nek (TOWiki), ahol téma szerint strukturálva található meg a szükséges információk. Összességében elmondható tehát, hogy kitűnően működik az információtovábbítás.

Ajánlás

- A DI nemzetközi partnereit felsorolja a Képzési Tervében, de érdemes lenne róluk a honlapon is bővebb információt közzétenni.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A DI a MAB doktori iskolákra vonatkozó akkreditációs eljárásán túl, más külső minőségbiztosítási eljárást jelenleg nem alkalmaz.

Látogató Bizottság

Elnök: Péceli Gábor professzor emeritus, BME

Tagok: Gulyás Lelle szakreferens, MAB

Maróti Péter professzor emeritus, SZTE

Miskolciné Mikáczó Andrea egyetemi docens, SZIE

Novák Norbert doktorandusz, DE

Online interjúk időpontja: 2020. december 9.